

नमो नमो निम्मलदंसणस्सः
पूज्य आनंद-क्षमा-ललित-सुशील-सुधर्मसागर-गुरुभ्यो नमः

तीर्थकर ~ २४

“वर्धमान परिचय”

(१८५ द्वारोमां)

परिचय दाता

मुनिश्री दीपरत्नसागर

[M.Com., M.Ed., Ph.D., श्रुतमहर्षि]

25/10/2017 बुधवार २०७३, कार्तिक सु६ प

तीर्थकर परिचय श्रेणी-२४

तीर्थंकर-२४ श्री वर्धमान

[૨૪] ભગવંત વર્ધમાન પરિચય

● **ભૂમિકા:-**“તીર્થંકર-પરિચય-શ્રેણી” અંતર્ગત આ પુસ્તિકા પ્રગટ કરી રહ્યા છીએ. આ પુસ્તિકામાં આ ભરતક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીસીના ૨૪મા તીર્થંકર શ્રી વર્ધમાન સંબંધી ૧૮૫ દ્વારોનો સમાવેશ કરેલો છે. આ ૧૮૫ દ્વારોમાં અમે બીજા ૨૩ તીર્થંકરોની માહિતી પણ પ્રગટ કરી છે

● **સંદર્ભ-સાહિત્ય:-** આ (૧૮૫) દ્વારોની માહિતી પ્રાપ્તી માટે અમે

1. સોમતિલકસૂરી-રચિત “સપ્તતિશતસ્થાન પ્રકરણ”
2. “આવશ્યક” નિર્યુક્તિ,
3. “આવશ્યક” વૃત્તિ,
4. પ્રવચન સારોદ્ધાર,
5. તિત્થોદ્ગાલિય પર્ણગ,
6. “ત્રિષ્ઠીશલાકાપુરુષ”-ચરિત્ર,
7. “ચત્પન્નમહાપુરુષ”ચરિય,
8. ‘સમવાય’ ચતુર્થ-અઙ્ગસૂત્ર,
9. આગમ-કથાનુયોગ વગેરે શાસ્ત્ર કે ગ્રંથોનો ઉપયોગ કરેલ છે

● **ઈતિહાસ:-** લગભગ સન 2001 થી આ પુસ્તિકા તૈયાર કરવાની વિચારણા કરેલ હતી, પણ “આગમ-શાસ્ત્રો”ના કાર્યોમાં એટલો બધો સમય વ્યતીત થતો હતો કે આ કાર્ય હાથ પર જ લેવાતું ન હતું.

મારા 561 પુસ્તક-પ્રકાશન પછી કંઈક હળવાશ જણાતા હવે આ કાર્ય થઈ શકેલ છે. “સપ્તતિશતસ્થાન પ્રકરણ” એ પુસ્તિકાનો પાથો છે, છતાં અમે માત્ર તેના આધારે જ ચાલ્યા નથી, અમે આવશ્યક-નિર્યુક્તિ, તિર્થોદ્ગાલિક પયન્નો, પ્રવચન-સારોદ્ધાર વગેરે ગ્રંથોમાંથી બીજા દ્વારો લીધા પણ છે અને આ ગ્રંથના કેટલાક દ્વારો છોડ્યા પણ છે.

● પાઠાંતર-ઉલ્લેખ:-

અહીં બધાં દ્વારની માહિતીનો મુખ્ય સ્રોત સપ્તતિશતસ્થાનપ્રકરણ છે, પરંતુ એક સ્પષ્ટીકરણ જરૂરી છે કે અહીં નોંધેલ બધી જ સંખ્યા શાશ્વત જ છે, તેમ કહી ન શકાય. ગણધર ભગવંતો, શ્રમણ, શ્રમણી આદિની સંખ્યાના બીજા પાઠો પણ મળે છે, જેમકે-

ભગવંત 'અજિત'ના ગણધરો અહીં ૯૫ કહ્યા છે પણ 'સમવાય' સૂત્રમાં ૯૦ બતાવે છે, એ જ રીતે ભ૦ 'સંભવ'ના ગણધરો ૧૦૨ કહ્યા પણ 'તિર્થોદ્ગાલીક' સૂત્રમાં ૯૫ કહ્યા છે. ભ૦ સુવિધિ ના ગણધરો વિષે ૮૮, ૮૪, ૮૬ ત્રણ પાઠ મળે છે. વળી કુલ ગણધર સંખ્યામાં પણ ભેદ જોવા મળેલ છે- પ્રવચન સારોદ્ધાર-૧૪૫૨, આવશ્યકનિર્યુક્તીમાં ૧૪૪૮, 'તિર્થોદ્ગાલીક'માં ૧૪૩૪ કુલ ગણધર-સંખ્યા બતાવે છે.

આ જ પ્રમાણે શ્રમણ-શ્રમણી આદિ સંખ્યામાં પણ કોઈ- કોઈ પાઠાંતરો જોવા મળેલ છે. જેમકે:- ભગવંત 'અજિત'ના મન:પર્યવજ્ઞાની ૧૨૫૦૦ અને ૧૨૫૫૦ બંને મળે છે, ભ.સંભવ ના શ્રાવિકાના ૫૩૬૦૦૦ અને ૬૩૬૦૦૦ બંને પાઠ મળે છે. ભ. સુવિધિના શ્રમણી ૧૨૦૦૦૦ અને ૩૦૦૦૦૦ બંને પાઠ છે.

ભગવાન મલ્લીનાથના દીક્ષા-દિવસ, કેવળજ્ઞાન-દિવસ, અને કેવળજ્ઞાન-સમય સંબંધી પાઠાંતરો તો આગમમાં જ જોવા મળે છે.ત્યાં વૃત્તિકારશ્રીએ પણ આ ઉલ્લેખ કરેલ છે. આવા સર્વ પાઠાંતરો મારા 'આગમ કથાનુયોગ'માં મેં નોંધેલ છે.

.....ઈતિ અલમ્.....

મુનિ દીપરત્નસાગર

[તીર્થંકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૧	ભગવંતનું નામ	વર્ધમાન																												
૨	ચોવીસીમાં આ ભગવંતનો ક્રમ	ચોવીસમો																												
૩	ભગવંતના ભવો કેટલા થયા?	૨૭ (*૨૬), [સત્તાવીસ/છવ્વીસ]																												
૪	ભગવંતના સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિ પછીના ભવો ક્યા ક્યા?	<table border="1"> <tr> <td>૧.નયસાર</td> <td>૧૫.બ્રહ્મકલ્પેદેવ</td> </tr> <tr> <td>૨.સૌધર્મે દેવ</td> <td>૧૬.વિશ્વભૂતિ</td> </tr> <tr> <td>૩.મરિચિ</td> <td>૧૭.મહાશુક્રે દેવ</td> </tr> <tr> <td>૪.બ્રહ્મકલ્પે દેવ</td> <td>૧૮.ત્રિપૃષ્ઠવાસુદેવ</td> </tr> <tr> <td>૫.કૌશિક બ્રાહ્મણ</td> <td>૧૯.સાતમી નરકે</td> </tr> <tr> <td>૬.પુષ્પ બ્રાહ્મણ</td> <td>૨૦. સિંહ</td> </tr> <tr> <td>૭.સૌધર્મે દેવ</td> <td>૨૧.ચોથી નરકે</td> </tr> <tr> <td>૮.અગ્નિદ્યોત</td> <td>૨૨.*મનુષ્ય</td> </tr> <tr> <td>૯.ઈશાને દેવ</td> <td>૨૩.પ્રિયમિત્ર</td> </tr> <tr> <td>૧૦.અગ્નિભૂતિ</td> <td>ચક્રવર્તી</td> </tr> <tr> <td>૧૧.સનત્કુમારદેવ</td> <td>૨૪.મહાશુક્રે દેવ</td> </tr> <tr> <td>૧૨.ભારદ્વાજ</td> <td>૨૫.નંદનરાજર્ષિ</td> </tr> <tr> <td>૧૩.માહેન્દ્રેદેવ</td> <td>૨૬.પ્રાણતે દેવ</td> </tr> <tr> <td>૧૪.સ્થાવરવિપ્ર</td> <td>૨૭. વર્ધમાન</td> </tr> </table>	૧.નયસાર	૧૫.બ્રહ્મકલ્પેદેવ	૨.સૌધર્મે દેવ	૧૬.વિશ્વભૂતિ	૩.મરિચિ	૧૭.મહાશુક્રે દેવ	૪.બ્રહ્મકલ્પે દેવ	૧૮.ત્રિપૃષ્ઠવાસુદેવ	૫.કૌશિક બ્રાહ્મણ	૧૯.સાતમી નરકે	૬.પુષ્પ બ્રાહ્મણ	૨૦. સિંહ	૭.સૌધર્મે દેવ	૨૧.ચોથી નરકે	૮.અગ્નિદ્યોત	૨૨.*મનુષ્ય	૯.ઈશાને દેવ	૨૩.પ્રિયમિત્ર	૧૦.અગ્નિભૂતિ	ચક્રવર્તી	૧૧.સનત્કુમારદેવ	૨૪.મહાશુક્રે દેવ	૧૨.ભારદ્વાજ	૨૫.નંદનરાજર્ષિ	૧૩.માહેન્દ્રેદેવ	૨૬.પ્રાણતે દેવ	૧૪.સ્થાવરવિપ્ર	૨૭. વર્ધમાન
૧.નયસાર	૧૫.બ્રહ્મકલ્પેદેવ																													
૨.સૌધર્મે દેવ	૧૬.વિશ્વભૂતિ																													
૩.મરિચિ	૧૭.મહાશુક્રે દેવ																													
૪.બ્રહ્મકલ્પે દેવ	૧૮.ત્રિપૃષ્ઠવાસુદેવ																													
૫.કૌશિક બ્રાહ્મણ	૧૯.સાતમી નરકે																													
૬.પુષ્પ બ્રાહ્મણ	૨૦. સિંહ																													
૭.સૌધર્મે દેવ	૨૧.ચોથી નરકે																													
૮.અગ્નિદ્યોત	૨૨.*મનુષ્ય																													
૯.ઈશાને દેવ	૨૩.પ્રિયમિત્ર																													
૧૦.અગ્નિભૂતિ	ચક્રવર્તી																													
૧૧.સનત્કુમારદેવ	૨૪.મહાશુક્રે દેવ																													
૧૨.ભારદ્વાજ	૨૫.નંદનરાજર્ષિ																													
૧૩.માહેન્દ્રેદેવ	૨૬.પ્રાણતે દેવ																													
૧૪.સ્થાવરવિપ્ર	૨૭. વર્ધમાન																													
		*આ ભવ આવશ્યકમાં નોંધ્યો નથી																												
૫	પૂર્વોત્તરભવે ભગવંત જ્યાં હતા																													
૫	---તે દ્વીપનું નામ	જમ્બૂદ્વીપ																												
૬	---તે દ્વીપના ક્ષેત્રનું નામ	જમ્બૂ ભરત																												
૭	---તે ક્ષેત્રની દિશાનું નામ	મેરુપર્વતની દક્ષિણે																												
૮	---તે ક્ષેત્રની વિજયઆદિનું નામ	જમ્બૂ ભરત																												
૯	---ત્યાંની 'નગરી'નું નામ	અહિચ્છત્રા																												
૧૦	ભગવંતનું પૂર્વોત્તર-ભવનું નામ	નંદન																												

[ତୀର୍ଥକର-୨୪- ବର୍ଧମାନ ନୌ ପରିଧୟ ୧୮୫ ଦ୍ଵାରୀମାଂ]

୧୧	୧୦ ପୂର୍ଵୌତ୍ତର-୧ବନୁଂ ରାଜବୀପଣୁଂ	ମାଂଢ଼ଲିକ ରାଜା
୧୨	୧୦ ପୂର୍ଵୌତ୍ତର-୧ବନା ଗୁରୁନୁଂ ନାମ	ପୌଢ଼ିଲାଧାର୍ଯ୍ୟ
୧୩	୧ଗଂତନା 'ତୀର୍ଥକରନାମକର୍ମଂଘ' ନା କାରଣୌ. (୨୦ ସ୍ଥାନକୌ)..... ଆ (୨୦) ସ୍ଥାନକୌମାଂନା କୌଠପଣୁ ଐକ, ଐକଥୀ ବଧୁ କୌ ଶୌ (୨୦) ସ୍ଥାନକୌନୀ ଆରାଧନାଥୀ ତୀର୍ଥକର ନାମକର୍ମ ଠାଂଘ୍ୟୁ.	୧.ଅରିହଂତ-ବତ୍ସଲତା, ୨.ସିଢ଼-ବତ୍ସଲତା, ୩.ପ୍ରବଧନ-ବତ୍ସଲତା, ୪.ଗୁରୁ-ବତ୍ସଲତା, ୫.ସ୍ଥବିର--ବତ୍ସଲତା, ୬.ଠହୁଶ୍ରୁତ--ବତ୍ସଲତା, ୭.ତପସ୍ଵୀ--ବତ୍ସଲତା ୮.ନିରଂତର ଜ୍ଞାନୌପଯୌଗ, ୯.ନିରତିଧାର ଢର୍ଶନ, ୧୦.ବିନଧ, ୧୧.ଆଠଶ୍ୟକ ୧୨.ନିରତିଧାର ଶୀଳ, ୧୩.ନିରତିଧାର ଘ୍ରତ, ୧୪.କ୍ଷଣୁ ଲବ ସମାଧି, ୧୫.ତପ ସମାଧି, ୧୬.ତ୍ୟାଗ ସମାଧି, ୧୭.ବୈଧାଠଧ୍ୟ ସମାଧି ୧୮.ଅପୂର୍ଵଜ୍ଞାନଗ୍ରହଣ ୧୯.ଶ୍ରୁତଠକ୍ତି ୨୦.ପ୍ରବଧନ ପ୍ରଠାଠନା
୧୪	୧୦ ପୂର୍ଵୌତ୍ତର-୧ବନୁଂ ଶ୍ରୁତ	ଅଗିଧାର ଅଂଗ.
୧୫	୧୦ ପୂର୍ଵଠବୌ କ୍ଷା ସ୍ଵର୍ଗମାଂ ହତା	ପ୍ରାଣୁତ ଢୌଠଲୌକୌ

[તીર્થંકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૧૬	પૂર્વભવે સ્વર્ગમાં ભ૦ નુ આયુષ્ય	૨૦ સાગરોપમ
૧૭	ચવન માસ-તિથી (શાસ્ત્રીય) ચવન માસ-તિથી (ગુજરાતી)	અષાઢ સુદ ૬ અષાઢ સુદ ૬
૧૮	ભ૦ નુ ચવન નક્ષત્ર	ઉત્તરાફાલ્ગુની
૧૯	ભ૦ ની ચવન રાશિ	કન્યા
૨૦	ભ૦ નો ચવન કાળ	મધ્ય-રાત્રી
૨૧	ભગવંત ગર્ભમાં આવ્યા ત્યારે માતાએ જોયેલ ૧૪ સ્વપ્ન [*અહીં ૧૪ સ્વપ્નનો ક્રમ સર્વે તીર્થંકરને આશ્રીને નોંધ્યો છે પણ ઋષભદેવની માતાએ ૧૯ સ્વપ્ને 'વૃષભ' જોયેલો]	૧.હાથી, ૨.વૃષભ, ૩.સિંહ, ૪.લક્ષ્મી, ૫.પુષ્પમાળા, ૬.ચંદ્ર, ૭.સૂર્ય, ૮.ધ્વજ, ૯.પૂર્ણકળશ, ૧૦.પદ્મસરોવર, ૧૧.ક્ષીરસમુદ્ર, ૧૨.દેવવિમાન, ૧૩.રત્ન-રાશિ. ૧૪.નિર્ધૂમઅગ્નિ
૨૨	સ્વપ્નફળનું કથન કોણે કર્યું?	પિતા અને સ્વપ્નલક્ષણ પાઠક
૨૩	માતામુખેથીસ્વપ્નો પાછા ફરવા	આ ઘટના બની નથી
૨૪	*વિશેષ* “ગર્ભસંહરણ”	આ ભગવંતના ગર્ભનું સંહરણ થયું ન હતું.
૨૫	માતાનો ગર્ભ-આકાર	ગર્ભ પ્રચ્છન્ન હોવાથી માતાના પેટનો આકાર બદલાતો નથી
૨૬	ભ૦ ચવન થયું તે માતાનુ નામ	દેવાનંદા બ્રાહ્મણી
૨૭	આ ભ૦ ગર્ભમાં અભિગ્રહ કરેલો?	કરેલો નથી

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૨૮	ભ૦ ની ગર્ભસ્થિતિ	૯ માસ ૭ દિવસ
૨૯	ભ૦ નુ જન્મ નક્ષત્ર	ઉત્તરા ફાલ્ગુની
૩૦	જન્મ માસ-તિથી (શાસ્ત્રીય) જન્મ માસ-તિથી (ગુજરાતી)	ચૈત્ર સુદ ૧૩ ચૈત્ર સુદ ૧૩
૩૧	ભ૦ ની જન્મ રાશિ	કન્યા
૩૨	ભ૦ નો જન્મ કાળ	મધ્ય-રાત્રી
૩૩	જન્મ વખતે કયો આરો હતો?	ચોથા આરાના અંત ભાગમાં
૩૪	આ ભગવંતના જન્મવખતે કયો કાળ હતો?	૩૫૩ વર્ષ, સાડા આઠ માસ ચોથા આરો બાકી રહ્યો ત્યારે
૩૫	આ ભગવંત કયા 'દેશ'ની કઈ	પૂર્વ દેશ
૩૬	'નગરી'માં જન્મ પામ્યા?	કુંડપુર
૩૭ ૩૮	ભગવંતના જન્મ સમયે ૫૬ દિક્ કુમારીઓનું આગમન અને કાર્યો [ભગવંતનો જન્મ થાય ત્યારે... કેટલી દીક્કુમારીઓ ક્યાંથી આવે અને શું શું કાર્ય કરે?તેનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન]	૧.અધોલોકથી ૮ દિશાકુમારી આવે, . સુતિકા ઘર બનાવે, ભૂમિ-શુદ્ધિ કરે ૨.ઉર્ધ્વલોકથી ૮ આવે . સુગંધીજળ, . અને સુગંધી-પુષ્પ વૃષ્ટિ કરે ૩.પૂર્વરૂચકથી ૮ આવે, દર્પણ ધરે ૪.પશ્ચિમરૂચકથી ૮ આવે, પંખા કરે ૫.ઉત્તરરૂચકથી ૮ આવે, ચામરધરે ૬.દક્ષીણરૂચકથી ૮ આવે, કળશ કરે ૭.મધ્યરૂચકથી ૮ આવે, ૪-દીપકધરે . અને ૪-સૂતીકર્મ કરે
૩૯	જન્માભિષેક સ્થળ	પાંડુકવનની દક્ષિણમાં અતિપાંડુકંબલશિલા પર

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૪૦	ભગવંતના જન્મ સમયે કેટલા ઇન્દ્રો આવે? ક્યા-ક્યા?	તે સમયે ૬૪ ઇન્દ્રો આવે તે આ→ - ૧૨ 'કલ્પ'ના ૧૦ ઇન્દ્રો, - ૨ (પ્રકારે) જ્યોતિષ્ઠના ઇન્દ્રો . [સૂર્ય અને ચંદ્ર] - ૨૦ ભવનપતિના ઇન્દ્રો - ૩૨ વ્યંતરોના ઇન્દ્રો
૪૧	ભગવંતના જન્મ સમયે આવેલા ઇન્દ્રો શું કાર્યો કરે? સંક્ષિપ્ત વર્ણન	૧. પ્રભુ જેવું પ્રતિબીંબ રચવું ૨. સૌધર્મેન્દ્ર પાંચ રૂપ વિકુર્વે ૩. ઇન્દ્ર પ્રભુને ખોળામાં સ્થાપે ૪. ચોસઠે ઇન્દ્ર ૧૦૦૮ કલશો વડે . . પ્રભુને સ્નાન કરાવે. ૫. ગોશીર્ષચંદનથી વિલેપન ૬. પુષ્પાદિથી અંગપૂજા ૭. પ્રભુને વસ્ત્ર પહેરાવે ૮. પ્રભુને અલંકારપહેરાવે ૯. પ્રભુ-અંગુઠે અમૃત સિંચી, પ્રભુને . તેની માતા પાસે મૂકે ૧૦. બત્રીશ કરોડ સોનૈયાની વૃષ્ટિ . અને ઉદ્ધોષણા કરે
૪૨	ભ૦ ના જન્મદાતા માતાનું નામ	ત્રિશલા દેવી
૪૩	ભગવંતના પિતાનું નામ	સિદ્ધાર્થ રાજા
૪૪	આ ભગવંતની જાતિ કઈ હતી?	પુરુષ
૪૫	ભગવંતના માતાની ગતિ	માહેન્દ્ર દેવલોક

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૪૬	ભગવંતના પિતાની ગતિ	માહેન્દ્ર દેવલોક
૪૭	ભગવંતનું અન્ય નામ [હોય તો?]	મહાવીર, વીર
૪૮	ભગવંતનું ગોત્ર	કાશ્યપ.
૪૯	ભગવંતનો વંશ	ઇક્ષ્વાકુ.
૫૦	ભગવંતનું લંછન	સિંહ
૫૧	ભગવંતના નામનો સામાન્ય અર્થ	જ્ઞાનાદિ વૃદ્ધિ કર્તા હોવાથી વર્ધમાન
૫૨	ભગવંતના નામનો વિશેષ અર્થ	પિતાનું ઘર ગર્ભના પ્રભાવે ધનઆદિ વડે વૃદ્ધિ પામ્યું તેથી વર્ધમાન
૫૩	આ ભગવંતને મસ્તકે ફણા છે? છે તો કેટલી હોય છે?	ફણા નથી -----
૫૪	ભગવંતના શરીર લક્ષણો	ઉત્તમ ૧૦૦૮ લક્ષણયુક્ત
૫૫	ભગવંતનું સંઘયણ	અનુત્તર વજ્રઋષભનારાય
૫૬	ભગવંતનું સંસ્થાન	અનુત્તર સમયતુરસ
૫૭	ગૃહસ્થપણામાં કેટલું જ્ઞાન હોય?	મતિ, શ્રુત, અવધિજ્ઞાન
૫૮	ભગવંતનો ગણ	માનવ
૫૯	ભગવંતની યોનિ	મહિષ
૬૦	ભગવંતનો વર્ણ	પીત (સુવર્ણ)
૬૧	ભગવંતનું રૂપ	સર્વોત્કૃષ્ટ, દેદિપ્યમાન [બધા દેવ એકઠા થાય તો પણ પ્રભુના અંગુઠા પ્રમાણ જેટલું રૂપ ન વિકુર્વી શકે]
૬૨	ભગવંતનું બળ	અનંતબળ [વાસુદેવ કરતાં ચક્રવર્તીનું બળ બમણું હોય, તેથી અનંતગણું બળ તીર્થકરનું હોય.

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૬૩	ઉત્સેધાંગુલ વડે ભ૦ ની ઉચાઈ	૭ હાથ
૬૪	આત્માંગુલ વડે ભ૦ ની ઉચાઈ	૧૨૦ આંગળ
૬૫	પ્રમાણાંગુલ વડે ભ૦ ની ઉચાઈ	૨૧ અંશ
૬૬	ભગવંત નો આહાર	બાલ્યાવસ્થામાં ઇન્દ્રએ અંગુઠે મુકેલ અમૃત, પછી ઓદનાદિ વિશિષ્ટ અન્ન
૬૭	ભગવંતના વિવાહ	વિવાહ થયેલા હતા
૬૮	ભગવંતે વિષયસેવન કરેલું?	સ્વપત્ની સાથે કરેલું
૬૯	ભગવંતની [રાજા]કુમાર અવસ્થા	૩૦ વર્ષ
૭૦	ભગવંતનો રાજ્ય-કાળ	રાજ્ય કરેલ નથી
૭૧	ચક્રવર્તી હતા કે માંડલિક રાજા	રાજા થયેલ જ નથી
૭૨	ભગવંત કઈરીતે બોધ પામ્યા	તેઓ સ્વયંબુદ્ધ હતા
૭૩	દીક્ષા-અવસર જણાવવા આવતા લોકાંતિક દેવો	બ્રહ્મદેવલોકે રહેલા અરિં:, અરિંમાલી, વૈરોચન આદિ નવ (પ્રકારે) લોકાંતિક દેવો આવી પ્રભૂને દીક્ષાનો અવસર જણાવે છે.
૭૪	ભ૦ રોજ કેટલું વર્ષીદાન આપે?	પ્રતિદિન ૧ કોડ, ૮ લાખ
૭૫	ભ૦ વર્ષે કેટલું વર્ષીદાન આપે?	૩૮૮ કોડ, ૮૦ લાખ સોનૈયા
૭૬	ભગવંત ક્યારે વર્ષીદાન આપે?	સૂર્યોદયથી મધ્યાહ્ન વર્ષીદાન આપે
૭૭	દીક્ષા માસ-તિથી (શાસ્ત્રીય) દીક્ષા માસ-તિથી (ગુજરાતી)	માગસર વદ ૧૦ કારતક વદ ૧૦
૭૮	દીક્ષા નક્ષત્ર	ઉત્તરા ફાલ્ગુની
૭૯	દીક્ષા રાશિ	કન્યા
૮૦	દીક્ષા કાળ	દિવસના પશ્ચિમ ભાગે
૮૧	દીક્ષા વખતે કરેલ તપ	૯૪ ભક્ત

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૮૨	દીક્ષા વય	પ્રથમ વયમાં દીક્ષા, રાજ્ય ભોગવ્યા વિના દીક્ષા
૮૩	દીક્ષા વખતની શીબિકાનુ નામ	ચંદ્રપ્રભા
૮૪	ભ૦ સાથે કેટલાએ દીક્ષા લીધી?	એકલા
૮૫	ભગવંત ક્યા લિંગે નીકળ્યા?	તીર્થકર લિંગે નીકળ્યા અન્યલિંગ કે કુલિંગે નહીં
૮૬	કઈ નગરીથી દીક્ષાર્થે નીકળ્યા?	કુંડપુર
૮૭	દીક્ષા લીધી તે વન કયું હતું?	જ્ઞાતખંડવન
૮૮	દીક્ષા ક્યા વૃક્ષ નીચે લીધી?	અશોક વૃક્ષ
૮૯	કેટલી મુષ્ટિ(મુઠ્ઠી) લોચ કર્યો?	પાંચ મુષ્ટિ (મુઠ્ઠી)
૯૦	દીક્ષા લેતા જ ઉપજેલ જ્ઞાન	મન:પર્યવજ્ઞાન
૯૧	દીક્ષા વખતે દેવદૃષ્ટ (વસ્ત્ર)કોણે	ઇન્દ્રે પ્રભુના ખભે સ્થાપ્યું. સાધિક
૯૨	આપ્યું? કેટલો વખત રહ્યું?	એક વર્ષ
૯૩	ભ૦ પ્રથમ પારણું શેનાથી થયું?	પરમાન્ન (ખીર)
૯૪	પ્રથમ પારણું ક્યારે થયું?	બીજા દિવસે.
૯૫	પ્રથમ પારણું ક્યાં થયું?	કોલ્લાગ
૯૬	પ્રથમ ભિક્ષાદાતા કોણ હતા?	બહુલ બ્રાહ્મણ
૯૭	પ્રથમ ભિક્ષાદાતાની ગતિ	તે ભવે કે ત્રીજા ભવે મોક્ષ (આવશ્યક નિર્યુક્તિ ૩૩૪)
૯૮	પ્રથમ ભિક્ષા-પ્રાપ્તિકાળે પ્રગટ થતાં પાંચ દિવ્ય	૧.'અહોદાન' ઉદ્ભોષણ ૨.દિવ્ય વાજિંત્રનાદ ૩.સોનિયાની વૃષ્ટિ ૪.સુગંધી જળ+પુષ્પ વૃષ્ટિ ૫.વસ્ત્ર વૃષ્ટિ.

[તીર્થંકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૯૯	વૃષ્ટિ થતાં સોનેયાનું પ્રમાણ	સાડા બાર કરોડ સોનેયા
૧૦૦	ભૌના શાસનમાં થતો ઉત્કૃષ્ટતપ	૯ માસ
૧૦૧	આ ભગવંતની વિહારભૂમિ	આર્ય, અનાર્ય બન્ને
૧૦૨	ભૌ કેટલો કાળ ઇદ્મસ્થ રહ્યા?	૧૨ વર્ષ ૬ માસ ૧૫ દિવસ
૧૦૩	કેવળજ્ઞાન માસ-તિથી(શાસ્ત્રીય)	વૈશાખ સુદ ૧૦
	કેવળજ્ઞાન માસ-તિથી(ગુજરાતી)	વૈશાખ સુદ ૧૦
૧૦૪	કેવળજ્ઞાન નક્ષત્ર	ઉત્તરાફાલ્ગુની
૧૦૫	કેવળજ્ઞાન રાશિ	કન્યા
૧૦૬	કેવળજ્ઞાન કાળ	દિવસના પશ્ચિમ ભાગે
૧૦૭	કેવળજ્ઞાન થયું તે સ્થાન ક્યું?	જૂંભિકાગ્રામની બહાર
૧૦૮	કેવળજ્ઞાન થયું તે વન ક્યું?	ઋજુવાલિકા નદીને કિનારે
૧૦૯	કેવળજ્ઞાન ક્યાવૃક્ષ નીચે થયું?	શાલ
૧૧૦	કેવળજ્ઞાનવૃક્ષની ઊંચાઈ કેટલી?	ભગવંત શરીરથી ૧૨ ગણું. ૭ x ૧૨=૮૪ હાથ = ૨૧ ધનુષ
૧૧૧	કેવળજ્ઞાન કાળે પ્રભુજીનો તપ	૯૪ ભક્ત
૧૧૨	ભગવંતના ૩૪ અતિશયો	જન્મથી ૪, દેવો વડે કૃત્ ૧૯, છાદ્મસ્થિક કર્મક્ષય થતાં ૧૧ અતિશયો હોય.
૧૧૩	ભૌ વાણીના ૩૫ ગુણો	સંસ્કૃત-વચનાદિ ૩૫ ગુણો હોય તેનું વર્ણન અન્ય ગ્રંથથી જાણવું
૧૧૪	ભગવંતના આઠ પ્રાતિહાર્યો	અશોકવૃક્ષ, પંચવર્ણીપુષ્પ-વૃષ્ટિ, દિવ્યધ્વનિ, શ્વેત ચામર, સિંહાસન, ભામંડળ, દુંદુભિનાદ, છત્રાતિછત્ર.
૧૧૫	ચૈત્યવૃક્ષ (પહેલું પ્રાતિહાર્ય)	૭ x ૧૨=૮૪ હાથ = ૨૧ ધનુષ + શાલવૃક્ષ ૧૧ ધનુષ = ૩૨ ધનુષ

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૧૧૬	ભગવંતની ૧૮ દોષ રહિતતા	દાન-લાભ-વીર્ય-ભોગ-ઉપભોગ પાંચે નો અંતરાય, જુગુપ્સા, ભય, અજ્ઞાન, નિદ્રા, અવિરતિ, કામભોગેચ્છા, હાસ્ય શોક, દ્વેષ, મિથ્યાત્વ, રાગ, અરતિ રતિ, એ ૧૮ દોષ ભગવંતને ન હોય
૧૧૭	તીર્થોત્પત્તિ ક્યારે થઈ?	બીજા સમવસરણમાં
૧૧૮	આ ભગવંતનો તીર્થ-પ્રવૃત્તિકાળ	ભ૦નાથ સુધી
૧૧૯	આ ભ૦ માં તીર્થવિચ્છેદ કાળ	નથી
૧૨૦	આ ભ૦ ના પહેલા ગણધર	ઇન્દ્રભૂતિ
૧૨૧	આ ભ૦ ના પહેલા સાધ્વી	ચંદનબાલા
૧૨૨	આ ભ૦ ના પહેલા શ્રાવક	શંખ
૧૨૩	આ ભ૦ ના પહેલા શ્રાવિકા	સુલસા
૧૨૪	આ ભ૦ ના મુખ્ય ભક્તરાજા	શ્રેણિક
૧૨૫	આ ભ૦ ના યક્ષ	માતંગ
૧૨૬	આ ભ૦ ના યક્ષિણી	સિદ્ધાયિકા
૧૨૭	આ ભ૦ ના ગણ	૯
૧૨૮	આ ભ૦ ના ગણધરો	૧૧
૧૨૯	આ ભ૦ ના સાધુઓ	૧૪,૦૦૦
૧૩૦	આ ભ૦ ના સાધ્વીઓ	૩૬,૦૦૦
૧૩૧	આ ભ૦ ના શ્રાવકો	૧,૫૯,૦૦૦
૧૩૨	આ ભ૦ ના શ્રાવિકાઓ	૩,૧૮,૦૦૦
૧૩૩	આ ભ૦ ના કેવળીઓ	૭૦૦
૧૩૪	આ ભ૦ ના મન:પર્યવજ્ઞાનીઓ	૫૦૦
૧૩૫	આ ભ૦ ના અવધિજ્ઞાનીઓ	૧૩૦૦

[તીર્થંકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૧૩૬	આ ભ૦ ના ચૌદપૂર્વીઓ	૩૦૦
૧૩૭	આ ભ૦ ના વૈક્રિયલબ્ધિધરો	૭૦૦
૧૩૮	આ ભ૦ ના વાદિમુનિઓ	૪૦૦
૧૩૯	આ ભ૦ ના સામાન્યમુનિઓ	૧૦,૦૮૯
૧૪૦	ભ૦ ના અનુત્તરોપપાતિક મુનિ	૮૦૦
૧૪૧	પ્રકીર્ણકોની રચના કેટલી થઈ?	૧૪,૦૦૦
૧૪૨	સાધુના વ્રતની સંખ્યા	પાંચ મહાવ્રત
૧૪૩	શ્રાવકના વ્રતની સંખ્યા	બાર વ્રત
૧૪૪	ભગવંતમાં કેટલા ચારિત્ર છે?	પાંચ:- સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, પરિહારવિશુદ્ધિ સૂક્ષ્મસંપરાય, યથાખ્યાત
૧૪૫	આ ભગવંતમાં તત્ત્વોની સંખ્યા?	જીવ આદિ નવ અથવા દેવ,ગુરુ,ધર્મ ત્રણ
૧૪૬	આ ભગવંતમાં સામાયિક કેટલી?	ચાર- સમ્યક્ત્વ, શ્રુત, દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ
૧૪૭	આ ભ૦માં પ્રતિક્રમણ કેટલા?	પાંચ:- રાઈ, દેવસિ, પક્ષી,ચૌમાસી, સંવત્સરી
૧૪૮	રાત્રિભોજન ક્યા ગુણમાં આવે?	મૂલ-ગુણમાં
૧૪૯	આ ભ૦ માં સ્થિત-કલ્પ?	આચેલક્ય, ઔદેશિક આદિ દશ ભેદે
૧૫૦	આ ભ૦ માં અસ્થિત-કલ્પ?	હોતો નથી
૧૫૧	આ ભ૦માં સાધુ આચારનુપાલન	દુખે કરીને બોધ પામે
૧૫૨	ષડાવશ્યક (પ્રતિક્રમણ)	સદા ઉભયકાલ કરે
૧૫૩	આ ભ૦ ના મુનિઓનું સ્વરૂપ	જડ અને વક્ર
૧૫૪	ભગવંત પ્રરૂપિત ધર્મ બે ભેદે	અણગાર+અગાર કે શ્રુત+ચારિત્ર
૧૫૫	આ ભ૦ ના સાધુના વસ્ત્રનો વર્ણ	શ્વેત વર્ણના વસ્ત્રો

[તીર્થંકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૧૫૬	આ ભ૦ ના સાધુના વસ્ત્રનું માપ	નિશ્ચિત માપ મુજબના
૧૫૭	આ ભગવંતનો ગૃહસ્થ કાળ	૩૦ વર્ષ
૧૫૮	આ ભગવંતનો કેવળજ્ઞાન કાળ	૪૨વર્ષમાં ૧૨ વર્ષ, ૧૫ દિનઓછા
૧૫૯	આ ભગવંતનો કુલ દીક્ષા પર્યાય	૪૨ વર્ષ
૧૬૦	આ ભગવંતનું કુલ આયુષ્ય	૭૨ વર્ષ
૧૬૧	આવેલા શીત આદિ પરિષહો	સમ્યક્ રીતે સહન કર્યાં
૧૬૨	ભગવંતની ગતિ	શાશ્વત અને નિરાબાધ સુખવાળા મોક્ષે (સિદ્ધિગતિ)
૧૬૩	મૃત્યુ બાદ સંસ્કાર	અગ્નિસંસ્કાર, (દફન આદિ વિધિ નહિ)
૧૬૪	મોક્ષગમન માસ-તિથી (શાસ્ત્રીય)	કારતક વદ અમાસ
	મોક્ષગમન માસ-તિથી(ગુજરાતી)	આસો વદ અમાસ
૧૬૫	મોક્ષગમન નક્ષત્ર	સ્વાતિ
૧૬૬	મોક્ષગમન રાશિ	તુલા
૧૬૭	મોક્ષગમન કાળ	રાત્રીના પાછલા ભાગે
૧૬૮	મોક્ષગમન ક્યા સ્થાનેથી થયું?	અપાપાપુરી
૧૬૯	મોક્ષગમન વખતનું આસન	પર્યંકઆસન
૧૭૦	આ ભ૦ ની મોક્ષમાં અવગાહના	૪.૬૭ હાથ
૧૭૧	મોક્ષગમન વખતનો તપ	છઠ્ઠ
૧૭૨	ભગવંત સાથે મોક્ષે જનાર કેટલાં	કોઈ સાથે નહીં
૧૭૩	ભ૦મોક્ષ વખતે કયો આરો હતો?	ચોથા આરાના અંતે
૧૭૪	ભ૦ ના મોક્ષગમનનો કાળ	૩ વર્ષ અને સાડા આઠ માસ ચોથો આરો બાકી રહેતાં
૧૭૫	આ ભ૦ ની યુગાંતકૃત્ ભૂમિ	ત્રણ પુરુષ સુધી
૧૭૬	આ ભ૦ ની પર્યાયાંતકૃત્ ભૂમિ	ચાર વર્ષ પછી

[તીર્થકર-૨૪- વર્ધમાન નો પરિચય ૧૮૫ દ્વારોમાં]

૧૭૭	ભ૦ માં પૂર્વો કેટલો કાળ રહ્યા?	૧૦૦૦ વર્ષ સુધી
૧૭૮	પૂર્વ કેટલા કાળે વિચ્છેદ પામ્યા?	૨૦,૦૦૦ વર્ષ
૧૭૯	ક્રમશઃ ભગવંતોનું અંતર	ભ.વર્ધમાન આ ચોવીસીના છેલ્લા તીર્થકર થયા તેથી પછી કોઈ ભગવંતનું અંતર ગણવાનું રહેતું નથી
૧૮૦	કોના તીર્થે કયું આશ્ચર્ય થયું?	૧.ગર્ભ-અપહાર, ૨.કેવળજ્ઞાનોત્પત્તિ પછી ઉપસર્ગ, ૩.ચમરેંદ્ર ઉત્પાત, ૪.સૂર્ય-ચંદ્રનું મૂળ વિમાને આવવું ૫.અભાવિત પર્ષદા
૧૮૧	તીર્થમાં ક્યા ચક્રવર્તી થયા?	કોઈ ચક્રવર્તી થયા નથી
૧૮૨	તીર્થમાં ક્યા વાસુદેવ થયા?	કોઈ વાસુદેવ થયા નથી
૧૮૩	તીર્થમાં ક્યા બલદેવ થયા?	કોઈ બલદેવ થયા નથી
૧૮૪	તીર્થમાં ક્યા પ્રતિવાસુદેવ થયા?	કોઈ પ્રતિવાસુદેવ થયા નથી
૧૮૫	ભગવંતને જન્મ વખતે થતાં ૨૫૦ અભિષેકોની વિગત:- વૈમાનિકેન્દ્રો ૧૦, ભવનપતીન્દ્ર ૨૦, વ્યંતરેન્દ્રો ૩૨, ૬૬ ચંદ્રો, ૬૬ સૂર્યો, ૮ શકેન્દ્ર અગ્રમહિષી, ૮ ઇશાનેન્દ્ર અગ્રમહિષી, ૫ ચમરેંદ્ર અગ્રમહિષી, ૫ બલીન્દ્ર અગ્રમહિષી, ૬ ધરણેન્દ્ર અગ્રમહિષી, ૬ ભૂતાનેન્દ્ર અગ્રમહિષી, ૪ વ્યંતર અગ્રમહિષી, ૪ જ્યોતિષ્ઠ અગ્રમહિષી, ૪ લોકપાલ, ૧ અંગરક્ષક, ૧ સામાનિક, ૧ કટકદેવ, ૧ ત્રાયસ્રીશક, ૧ પર્ષદાદેવ, ૧ પ્રજાસ્થાનીય દેવ મળીને ૨૫૦ અભિષેક. આ ૨૫૦ X ૬૪૦૦૦ કળશ = ૧ કોડ ૬૦ લાખ અભિષેક થાય.	

સંપર્ક:- મુનિશ્રી દીપરત્નસાગરજી મહારાજ સાહેબ

“પાર્શ્વ વિહાર”, જૈન દેરાસરજી, ફોરેસ્ટ રેસ્ટ હાઉસ સામે, હાઈવે-૮૫

Post: - દેબા, Dis:-જામનગર, ગુજરાત, India. [Pin- 361120]

MOBILE +91 9825967397 _ www.Jainelibrary.org

Email – Jainmunideepratnasagar@gmail.com

મુનિશ્રી ઈપરત્નસાગરજી મહારાજ

(M.Com., M.Ed., Ph.D., શ્રુતમહર્ષિ)

32 વર્ષમાં 5 ભાષામાં 1,30,000 કરતાં વધુ પૃષ્ઠોમાં
585 પુસ્તક, 5 DVD, 11 યંત્રોના પ્રસ્તુતકર્તા